

Sosyalist Liseliler

**ÜZÜLMEMEYECEK, YAKINMAYACAK,
KAÇMAYACAĞIZ!
YENİ BİR ÜLKE
MÜCADELESİNİ YÜKSELTECEĞİZ!**

Merhaba

Memlekete ve geleceğe sahip çıkan liselilerin dergisi Sosyalist Liseliler'in 26. sayısını sizlerle buluştururken yeni bir mücadele dönemine de "Merhaba!" diyoruz.

Ülkemizde pandeminin bütün ağırlığıyla etkilerini hissettirmeye devam ettiği bu dönemeyse Boğaziçi Üniversitesi gündemi ve Anayasa tartışmalarıyla giriyoruz.

Dergimizin "Memleket" bölümünde de açtığımız üzere, bu dönem AKP'nin memleketi bütün kurumlarıyla yeniden tasarlamak; kendi rejiminin sürekliliğini ve meşruluğunu sağlamak için atacağı adımlarla beraber kendini gösteriyor.

Bugün Türkiye'de AKP tarafından bir anayasa tartışması açılmış, bundan yıllar önce cemaat-liberaler-AKP ortaklığıyla tasfiye edilen 1923 Cumhuriyeti'nin yerine kurulan 2. Cumhuriyet rejiminin "onaylatılması" ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bunlara ek olarak AKP ülkenin bütün kurumlarını bu rejimle uyumlu hale getirmek için saldırılarına devam etmektedir. Bu doğrultuda hayata geçirilmek istenen akademinin yeniden tasarlanmasının bir hamlesi olarak Boğaziçi Üniversitesi'ne Melih Bulu'nun atanması da buraya oturmaktadır. AKP kafasında tasarladığı "yeni" Türkiye'yi hayata geçirmeye çalışmaktadır!

Tam da bu sebeple bu dönemde bizlerin omuzlarına her zamankinden daha fazla sorumluluk düşmektedir. Bugün gençliğe düşenler ülkemiz için üzülmek, yalnızca direnmek, AKP'yi "AKP'lileşenlerle" geri letmek, "yaşamadığımız" bir eskiye özlem duymak değildir! Zira bugün direnmek için elimizde pek bir şey kalmamış, AKP kendi rejimine kalıcı bir mevzi edinmeye çalışırken bütün düzen partileri "düzenin restorasyonundan", düzenin yamalanmasından yana sıraya AKP'den önce girmiştir.

Bugün gençliğe düşen; çürümüşlüğü, düzen siyasetinin karanlığına karşı yeni bir ülke kavgasını yükseltmektir. "Yeni Bir Cumhuriyet" şiarının yükseltilmesinin şimdi tam zamanıdır!

GÜNDEMDE KALANLAR

TKH İstanbul İl Örgütü Küba'yı "terörü destekleyen ülkeler" listesine dahil eden ve ekonomik yaptırımlar ile Küba halkına diz çöktürmeye çalışan emperyalist ABD'yi Galata Köprüsü'ne asılan pankart ile protesto etti.

Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerinin tutuklanan arkadaşları için yapacağı basın açıklaması polis müdahalesiyle karşılaşırken, Saadet Partisi'nin gençlik örgütlenmesi olan Anadolu Gençlik Derneği'nin aynı saatte yaptığı eyleme polis müdahale etmedi.

AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından 5 üniversiteye rektör ataması yapıldı. Boğaziçi Üniversitesi'ne AKP milletvekili aday adayı olan ve AKP teşkilatlarında çalışmış Melih Bulu'nun atanması ise tepkilere neden oldu. Boğaziçi Üniversitesi'ne rektör olarak atanmasını kabul etmeyen TKH Gençliği üyeleri Melih Bulu'nun kapısını mühürledi.

Polis, Boğaziçi'ne destek için Kadıköy'de toplanan yurttaşlara biber gazlı, plastik mermili müdahale etti. Türkiye Komünist Hareketi (TKH) üyeleri Khal-kedon meydanında "AKP'ye boyun eğmeyeceğiz" sloganlarıyla bir araya gelirken, polisin müdahalesi sonucu 4 TKH üyesi gözaltına alındı.

GÜNDEMDE KALANLAR

İmam hatip liselerinden mezun olan öğrencilerin merkezi sınavlarda başarısının düşük olması üzerine harekete geçen Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), 'öğrenci başarısının artırılması' için 16 milyon TL kaynak ayırdı.

Sosyalist Düşünce Toplulukları'nın düzenlemiş olduğu "Üniversite ve Aydınlanma Söyleşileri" yüzlerce öğrencinin katılımıyla birlikte bir dizi oturumu geride bıraktı.

Ülkemiz için anti-emperyalist, cumhuriyetçi, aydınlanmacı, kamucu ve emekten yana bir hattın örülmesinin gerekli ve acil olduğunu vurgulayan Yeni Ülke dergisi, "Pandemide Kapitalizm" dosya konulu ilk sayısı ile okurlara "Merhaba!" dedi.

Liselerde aydınlanma ve eşitlik mücadelesinin temsilcisi olan Sosyalist Liseliler'in broşürü dijital olarak yayımlandı. 'Sosyalist Liseliler'e Katıl!' broşürüyle liseli gençlik, bugün liselerde AKP'ye ve düzene karşı mücadeleyi sıra arkadaşlarıyla buluşturuyor.

AKP'NİN YENİDEN TASARIMINA KARŞI: YENİ BİR CUMHURİYET, SOSYALİST CUMHURİYET!

AKP, 12 Eylül'ün açtığı yoldan iktidara gelirken cumhuriyeti ve onun değerlerini tasfiye etmeyi kendine misyon edinmiş, iktidara geldiği günden beriye bir dönem liberallerden aldığı destekle bu misyonu yerine getirmek için 2. cumhuriyet rejiminin kuruluşuna giden süreci açmıştır. Bugün gelinen noktadaysa cumhuriyet çoktan tasfiye edilmiş 2. cumhuriyet rejimi ise krizleriyle beraber yerleşmiştir. Yeni rejimin kriz başlıkları çok olmakla beraber AKP önümüzdeki dönemin de aktörü olarak, misyonunu devam ettirmek istemektedir. Bunun için AKP'nin kurucusu olduğu 2. cumhuriyet rejiminin krizleri giderilerek onaylanması, toplumun bütün kurumlarıyla bu rejime uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir. Bu tablodan anlaşılabilir, içinde bulunduğumuz süreç AKP için memleketi yeniden "tasarlama" sürecidir. Şu sıralar kongrelerini yapan AKP'nin örgütlerine sık sık geçmişi hatırlatması ve daha sıkı "çalışmaya" çağırması bütün bunlarla beraber görüldüğünde AKP'nin gelecek döneme hazırlanma sürecini işaret etmektedir.

BİR UĞRAK NOKTASI: AKADEMİNİN YENİDEN TASARLANMASI

AKP döneminde her alanda olduğu gibi akademi de gericalik ve piyasacılık palazlandırılmaya çalışılmış, üniversite ile memleketin kopmaz bağları AKP tarafından da kabul edilmiştir ki son yıllarda akademiye yö-

nelik saldırılar artmaktadır. Geçtiğimiz yıllarda başta İstanbul Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, ODTÜ, Boğaziçi Üniversitesi olmak üzere pek çok üniversiteye AKP'li cumhurbaşkanı tarafından rektör atanmış, ilerici akademisyenlerin KHK'larla üniversitenin dışına itilmesinin yanında yine İstanbul Üniversitesi başta olmak üzere bölünme, taşınma gibi gündemlerle üniversitelerin köklü tarihine ve kültürüne saldırılar gerçekleştirilmiştir.

Yıllardır süren piyasacı ve gerici dönüşümlerle üniversitelerin niteliği düşürülmüş, akademinin içi boşaltılmıştır. Üniversiteler bugün "eş-dost-akraba" üçgeninde, şirket mantığıyla işletilmekte, akademik intihaller oldukça artmışken pek çok üniversite "kişiye özel kadrolar" açmış, hak kavramınınsa adı okunmaz olmuştur. Yani AKP'nin şimdilerdeki adımı "boşluğu" kendinden yana doldurmaktır. Ancak açıktır ki yeni bir rejim kurarken akademiye bilimin, aydınlanmanın, gerçek özgürlüğün kökünü kazımak için dışarıdan müdahaleler yetmemektedir. Bunun için AKP kadroları üniversitelere artık akademisyenler, dekanlar, rektörler olarak atanmaktadır. Bunun en son örneği ise ülkemizin köklü kamu üniversitelerinden olan Boğaziçi Üniversitesi'nde yaşanmıştır. Bu atama ise Boğaziçi öğrencileri ve ardındansa toplumun farklı kesimleri tarafından tepkiyle karşılanmış, ülkenin dört bir yanında eylemler gerçekleştirilmiş ve Melih Bulu'nun istifası istenmiştir.

Boğaziçi Üniversitesi'nin "rektörü" Melih Bulu, okul dışından atanmış ya da direkt atanmış olmasının yanı sıra; sosyal medyanın "ak-trolleri" ile yakından ilişkili, intihalli tezlerin sahibi olarak bir bilim insanı olmakla yakından uzaktan ilgisi olmayan, ömrü özel sektör ve sermaye için adanmış bir AKP kadrosudur. AKP'nin milletvekili "aday adayı" olarak gösterdiği Bulu'nun Boğaziçi Üniversitesi Rektörü olmasının karşısında durmak için pek çok sebep olmakla beraber; mesele yalnızca Boğaziçi Üniversitesi'ne ait ve siyasetten azade olan bir noktada değildir. Başta da söylediğimiz gibi, AKP'nin amacı akademinin yeniden tasarlanmasıdır, Melih Bulu da bunun için atanmış bir AKP'lidir. Seçilmiş veya atanmış olsun bir AKP kadrosunun üniversite yönetiminde nasıl bir rol oynayacağı bellidir. Bundan dolayı açıktır ki mesele yalnızca seçimle ilgili olmamalıdır. Bu noktada akademinin memleket ile bağına kopartmak, meseleye "siyaset dışından" yaklaşmaksa en az AKP'nin adımları kadar zararlıdır. Mesele AKP nezdinde, piyasacılığın, gericiğin üniversiteden kökünün kazınmasıdır. Mesele AKP'nin üniversitelere niçin rektör atadığı, akademiye yönelik türlü saldırılarla ne hedeflediğidir.

Bugün gerek liselerimizde gerekse üniversitelerde yaşanan saldırılar, piyasacı ve gerici dönüşümler AKP'nin tasavvur ettiği Türkiye'yi hayata geçirmek için attığı adımlardır. İşte bundan dolayı ne akademi ne liseler ne de memleketin geleceği birbirinden ayrı değildir.

AKP TASAVVURUNDAKİ TÜRKİYE'Yİ YARATIRKEN

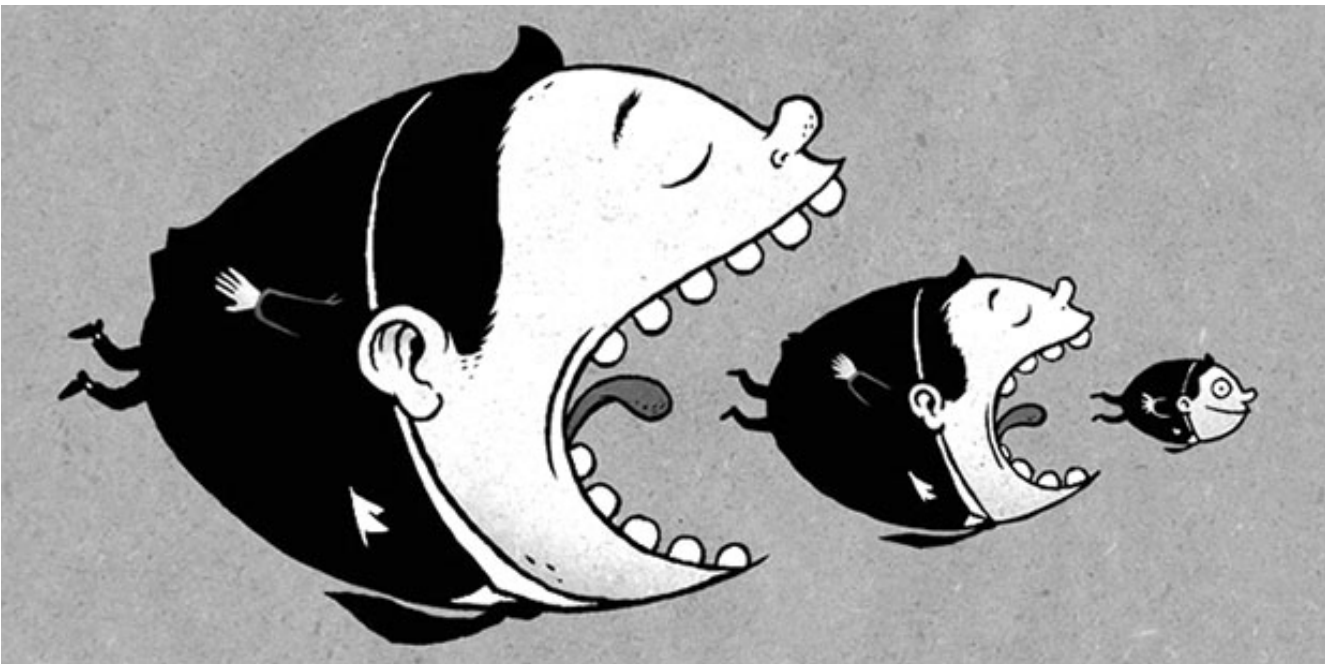
1923 yılında kurulan cumhuriyetin laiklik, bağımsızlık, ilerici, kamuculuk gibi değerleriyle beraber tasfiye edilmesi ve onun "anti-tezi" olan 2. cumhuriyet rejiminin liberaller, AKP, cemaat ortaklığıyla ülkemize yerleştirilmesi süreci AKP için hayli sancılı olmakla beraber bugün AKP açısından "cumhuriyet krizinin" aşıl-

dığı da bir gerçek. Ancak hem kapitalizmin yapısal krizleri hem de AKP'nin bu memleketin "fabrika ayarlarına aykırı" olması sebebiyle 2. cumhuriyet rejimi daha fazla sıkışma ve krizi de beraberinden getirmiştir.

AKP, bugün tek başına çoğunluğu sağlamamakta, ülkemiz ekonomik kriz altında ezilmekte, büyük toplumsal kesimlerle beraber artık AKP'nin kendi tabanı dahi bugün gelinen noktadan rahatsızlık duymaya başlamıştır. AKP'nin her attığı adım yığınlar için bir rahatsızlık sebebiyken, AKP yeni rejimiyle beraber kendi geleceğini de garanti altına almak istemektedir. Cumhuriyetin tasfiyesiyle kurulan istibdat rejiminin meşruluğu AKP açısından sağlanmak zorundadır. Bununla beraber toplumun bütün kurumlarıyla bu yeni rejime uyumlu hale getirilmesi şarttır. Örneğin akademinin yeniden tasarımı da bu ihtiyacın bir ürünü olarak AKP tarafından hayata geçirilmek istenmektedir; Boğaziçi Üniversitesi gündemi tam da buraya oturmaktadır. Bugün öngörülebileceği üzere, düzene entegre edilemeyen kurumlar ise yarın AKP'nin "ayağına dolanacak", AKP'nin dönüşümlerine, saldırılarına karşı direnç noktaları haline gelecektir. AKP de bunun farkındadır, bu dönüşümleri gerçekleştirmek, toplumun bütün kurumlarını tasavvur ettiği Türkiye ile uyumlu hale getirmek istemektedir. Anayasa tartışmaları da böylesi bir noktada ortaya çıkmaktadır. Hukukun ayaklar altına alındığı bu düzlemde anayasa tartışması AKP için bir uyumluluktansa; referanduma sunulacak yerleşen 2. cumhuriyet rejimini "onaylatma" noktasında ortaya çıkmaktadır.

AKP'NİN TÜRKİYESİ VE AKP ANAYASASI

Bugün AKP anayasasının içeriğinin tartışılmasından, doğru zamanda doğru tutum alabilmek için anayasa tartışmasının siyasal anlamını öncelikli olarak kavramak gerekmektedir. Bu tartışmayı anlamlandı-

rabilmek için bugüne olduğu kadar düne ve yarına da bakmak gerekmektedir. Çünkü tarih ve siyaset an-lardan ibaret değildir; ikisi de esas olarak süreçlerle ilgilidir. Biz de yukarıda bugün içinde bulunduğumuz süreci kimi yanlarıyla açmış olduk.

AKP KENDİ REJİMİNE VE İDEOLOJİSİNE BUGÜN KALICI BİR MEVZİ KAZANMAK İSTEMEKTEDİR

Nasıl ki 1923 bizler için gerek anti-empyralist karakteri gerekse hilafet ve saltanata karşı kuruluşuyla ileri bir adımsa ve nasıl ki bu topraklara ilerlilik, laiklik, bağımsızlık köklerini böylece saldıysa ve tarihsel anlamda -daha ileriye taşımak zorunluluğuyla birlikte-gerisine düşülmemesi gereken bir mevziyse; bugün AKP'de kendi mevzisini kazanmak istemektedir. İşte AKP'nin ortada sözü olan ama henüz kendisi ya da taslağı olmayan anayasa bu gel-

mek-tedir.

Bu tartışma aynı zamanda meşruiyet ve onay arayış-

larıyla birlikte AKP'nin güçsüzlü-ğünü de ortaya koymaktadır. Bir anayasayı referandumsuz meclisten geçirmek için 400 milletvekilinin oyu gerekmektedir. Ancak bugün Cumhuriyet İttifakı'nın BBP'yi de dahil ettiğimizde milletvekili sayısı 337, yani bu anayasanın "muhalefetten" destek olmaksızın meclisten geçmesi imkansız. Anayasayı halk oylamasına sunabilmek içinse 360 milletvekilinin oyu gerekiyor. Ancak bizim tartışmamız AKP'nin de farkında olduğu bu "imkansızlıklar" ya da aritmetik değil, olmamalı. AKP ve Tayyip Erdoğan, yeni dönemde de sermaye sınıfı ve kitleler açısından "önderliğini" ve misyonunu sürdürmek istemektedir, bu AKP'nin geçmişte bulunduğu ama kaybettiği, bugün yeniden ulaşmak istediği bir noktadır. Ancak çoğunluğu, gücünü, meşruluğunu eskisinden daha büyük oranda kaybeden AKP yaşadığı krizler karşısında kendine bir meşruiyet dayanağı aramak mecburiyetinde kalmıştır; AKP'nin güçsüzlüğünü ifade eden şey de budur.

AKP'nin rejimi ve anayasasının hangi siyasal ihtiyaçlara dayandığı yazının bu kısmında artık net. Ancak bununla beraber bu tartışmanın ideolojik ayaklarına değinmek de bir gereklilik. AKP'nin kendi rejimini kurarken liberallerden aldığı destek tartışmasız. Özgürlükler, demokrasi, hak ve eşitlik söylemleriyle iktidara

gelen AKP gittikçe baskıcı, gerici bir rejim kurmuş; hukuksuzluktan, eşitsizliklerden ve korkudan beslenmiştir. Liberalizmin özgürlük kisvesi altında siyasal İslam'ın üniversitelere sokulması, cemaatlerin palazlandırılması, her alanda piyasacılığın yükseltilmesiyle; geleceksizlik, karanlık, eşitsizlik, yoksulluk AKP Türkiye'sinde her gün yeniden yaratılmıştır.

İktidara gelirken yaptığına benzer şekilde, AKP bugün demokrasiden ve özgürlükten bahsetmekte fakat bir yandan da daha baskıcı, daha otoriter bir rejim kurma yolundadır. Ülkemiz AKP döneminde cumhuriyet tarihinin en büyük katliamlarına tanık olmuş; kitleler korku yoluyla sindirilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda AKP'nin söylemleri ile gerçekleri arasında bir açığın olduğu herkes tarafından bilinmektedir. Dolayısıyla bugün AKP'nin darbe anayasasına karşı demokrasiden ve sivil bir anayasadan bahsetmesi ideolojik bir yönelim olduğunun da altı çizilmelidir; özgürlük ve demokrasi söylemleri sermaye sınıfı ve onun ideolojisi için daima bir "şal" görevi görmüştür. Bugün de bu söylem anayasa tartış-masının altında yatan gerçek sebebi örtmek için ortaya atılmıştır.

Tüm bunlar ortadayken düzen için de bir "mücadele yürütmenin" ya da

muhalefet olmanın da bazı sınırları olduğunun hatırlanması gerekiyor. Zaten önceden beri "güçlendirilmiş parlamenter sistem" talebiyle düzenin restorasyonundan yana olduğunu dile getiren muhalefet daima olduğu gibi bugün ve yarın da emekçi yığınların, ilerici-eşitlikçi kadınların, biz gençlerin taleplerini karşılayamayacaktır. Çünkü düzen içerisinde salt AKP karşıtı cephenin sınırlarını düzen ve biraz daha ileri götürürsek AKP çizmektedir.

Biz sosyalistler açısından işçi ve kadın düşmanı, gerici, piyasacı, işbirlikçi AKP'nin rejimini onaylatmak için sunacağı bir anayasasının içeriğinin tartışılması, buna meşruiyet kazandırılması söz konusu bile değildir. Ancak şüphesiz ki vakit sosyalistlerin kendi programı ve siyasal hattıyla; Yeni Bir Ülke şiarıyla toplumun önüne çıkmasının vaktidir!

Ülkemizin bu karanlıktan çıkışının tek bir reçetesi var. O da sermaye iktidarının, AKP'nin "onaya sunmak istediği" Yeni Türkiye'sine karşı Yeni Bir Cumhuriyet Programıdır. Yeni bir cumhuriyet mücadelesinin yükseltilmesi demek; solun bütün bu karanlığa rağmen kendi yolunu açması, ayakları üzerine doğrulması, emekçilerin karşısına umut veren bir seçenek olarak çıkması demektir.

NASIL BİR EĞİTİM İSTİYORUZ?

Eğitim... İnsanlık tarihi kadar eski bir kurum. Ama insanlığın modern çağa girişiyle tam anlamını kazanabilmiş, toplumun tümünü kapsayabilmiş olan bir kavram. Eğitim çocukların ve gençlerin toplumda yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve öğretileri sağlayan uzun bir süreçtir. Bizimse amacımız eğitimin felsefesine inmek ve sözlük anlamını evirip çevirip konuşmak olmayacak; her birimiz çocukluğumuzun başlarından yetişkinliğimize kadar içinde olacağız bu sürecin. Ama şu gerçek ki bugün ülkemizdeki eğitim, toplumda yer edinmemizi sağlayacak ya da bizi geliştirecek bir eğitim olmanın tam aksine; biz gençlere bilimsellikten, aydınlanmadan uzak, gericiğin ve piyasacılığın pompalandığı, geleceğimizin bir avuç para babasının çıkarları uğruna heba edilmek istendiği bir sistemden ibarettir.

Yıllardır iktidara gelen her düzen partisi kendi çıkarları doğrultusunda el attı eğitim sistemine. Bir oraya çekildi bir buraya, yapılan yanlışlar devamlı başka bir yanlışla yamandı. Fakat AKP iktidarında yapılan değişiklikler de olmak üzere hiçbirinin dikışı tutmadı; eğitim sistemi devamlı bir yerden patlak verdi ve vermeye de devam diyor. Örneğin bugün Millî Eğitim Bakanlığı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği "ortaklık" yaparak "mesleki iş birliği protokolü" adı altında meslek lisesi öğrencilerini ucuz işçi niyetine patronlara peşkeş çekmeye çalışıyor, her yeni bakanla üniversite sınav sistemi değiştiriliyor ama hiçbirisi sınav stresinden dolayı arkadaşlarımızın intihar etmesini engelleyemiyor. Bizim nasıl bir eğitim istediğimiz ise bu gibi örnekleriyle ülkemizdeki köhne eğitim sisteminin kendisinde saklıdır.

Ülkemizde kadın-erkek ayırmaksızın eğitimde fırsat eşitliği, devlet tarafından herkese parasız eğitim verilmesi yasalarla güvence altına alınmıştır. Ne var ki kapitalizm şartları içinde eşit ve parasız eğitim sadece kâğıt üzerindedir, göstermeliktir. Eğitim ülkemizde yıllar boyu adım adım piyasalaştırılmıştır. Topluma verilmesi gereken bir haktan ziyade öğrencinin müşteri, eğitimin de mal olduğu bir "hizmet" haline getirilmiştir, ticaret halini almıştır. AKP dönemiyle birlikte de eğitimde özelleşme zirveyi görmüş, özel okul sayısı 20 yıl önceki sayının 3-4 katına ulaşmıştır. Önü açılan bu özel okullara teşvik için de birçok devlet okuluna yeterli bütçe verilmeyerek devlet okulları bir yandan niteliksizleştirilmektedir. Öğrencilere ve ailelere de örtülü bir şekilde nitelikli eğitim için özel okullara gitme baskısı yapılmaktadır. Durumu olmayan ailelerin çocukları devlet okullarında niteliksiz bir eğitime mahkûm edilmektedir. Buna ek olarak devlet okullarında sözde parasız eğitim olmasına rağmen her sene ülkenin dört bir yanından kayıt ve diploma için para istendiğinin haberleri gelmekte, okullar velilerden katkı payı istemektedir. Bunlarla beraber ulaşım,

beslenme, barınma ve okul araç gereçleri aileler için önemli birer "maliyet kalemine" dönüşmüştür. Bu haliyle eğitimin parasız olduğu koca bir yalandır.

Bütün bunlarsa özünde tek bir şeye işaret etmektedir, eğitimde fırsat eşitliği koca bir yalandır. Gerçeğin kendisi şudur ki kimileri nitelikli eğitimlerin verildiği kolejlerde okuyup, eğitim için gerekli ihtiyaçlarını karşılayabiliyor ve eğitimin tüm imkânlarından faydalanarak on binlerce yaşının önüne geçebiliyor; ama bir işçi çocuğu kısıtlı imkânlardan faydalanarak sınırlı bir eğitim almaya, belki de erken yaşta okulu bırakmaya mecbur kalmaktadır. Ayrıca kapitalizmde her şey kâra göre belirlendiği için merkez olmayan yerlere altyapı, ulaşım, iletişim gibi yatırımlar da kâr getirmediği için türlü imkansızlıklarla boğuşmak öğrencilerin en büyük sorunlarından biridir. Taşrada yaşayan öğrenciler içinse eğitim almak bu sebeplerle kat kat zorlu hâdedir. Bu gerçek aynı zamanda uzaktan eğitim sürecinde bütün memleketin gözleri önüne serilmiştir. Pandemi süreciyle birlikte ülkemizin doğusunda internete bağlanamadığı için uzaktan eğitime ulaşamayan yüz binlerin olduğu, EBA çöktüğü için birçoğumuzun derslere giremediği bir tablo varken; özel okulların ayrı platformlar üzerinden gördüğü sıkıntısız bir eğitim sürecinin olması eşitsizliğin en bariz örneklerinden biridir. Bunun adı parayı verenin düdüğü çalmasıdır.

Eşitsizlikler bunlarla da sınırlı kalmıyor; eğitimin adaltsiz verildiği bu sistemde bir de "Üniversite mezunu olmazsanız işsiz kalırsınız." deniyor. Herkese eşit imkânların sağlanmadığı hâlde üniversite sınavı zamanı geldiğinde at yarıştıran gibi yarıştırmaya başlıyoruz. Okuldaki niteliksiz eğitim yetmediği için dershanelere gitmek zorunda bırakılıyor. Ama kimseye dershane-yi karşılayacak durumunun olup olmadığını sorulmuyor. Bizlerse, bize dayatılan bu çarpık ve eşitsiz eğitim sistemini kabul etmediğimiz için, yasalar önünde doğan herkesin eşit olduğunu bildiğimiz için, eğitimin de yaşama, barınma, beslenme, sağlık gibi temel bir hak olduğunu bildiğimiz için eşit ve parasız bir eğitim istiyoruz.

Laikliğin kötülendiği ve laikliğin özgürlüğe aykırı olduğu söylemlerinin palazlandırıldığı bir dönemdeyiz. AKP iktidarı başa geldiği yıldan itibaren eğitimdeki laikliği sürekli kazımaya çalışmış, Erdoğan'ın da kendi deyişiyle "dinini ve kinini" bilen nesiller yaratmak amacıyla eğitimde laikliğin tasfiyesi için elinden geleni yapmıştır. Zorunlu din derslerinden tutun da bu derslere sarıklı cübbeli tarikatçıların girmesine, din derslerinin saatinin artırılmasından bu "din" dersi adı altında cihatçılık- İslamcılık öğretilmesine kadar birçok gerici faaliyetin önü açılmıştır. İçinde tacizin tecavüzün yaşandığının tescillendiği vakıfların, cemaatlerin yurt, sıbyan mektebi, kuran kursu, medrese açmasının önünü de açmış ve bunların arkasında durmuştur. Bun-

larla amaçlananlardan birininse eğitimin gericileştirilmesiyle "kinini bilen" ve kendilerine biat edecek nesiller yetiştirerek toplumu din üzerinden ayrıştırmak olduğu da gün gibi ortadadır. Ama laiklik, eğitimde eşitliğin başlıca etmenlerinden biridir. Laiklik hukukun, siyasetin, eğitimin; maddi koşullardan, dünyadan yorumlanarak ele alınması demektir. Bu da toplumun her ferdine din ayırmaksızın eşit yaklaşılması anlamına geldiği için laik bir eğitim istiyoruz.

Eğitim sistemimiz her geçen gün bilimsellikten uzaklaştırılmaya çalışılıyor. Okullardaki laboratuvarlar sadece kapı kenarında "laboratuvar" yazan sınıflardan ibaret bırakılıyor. Bilimsel metodoloji bile ilkokuldan itibaren doğru öğretilmiyor hatta çağ dışı kalmış teoriler bile güncellenmeden anlatılmaya devam ediliyor. Ezberci eğitim baz alınarak bilim sadece soyut olarak okunup geçilerek hiçbir şekilde pratiğe dökülmeden anlatılıyor. Bilimsel bir gerçek olan evrim müfredattan çıkartılıyor, yerine yaratılış konularak bilim itibarsızlaştırılmaya çalışılıyor. Bize "Sizler ülkenin aydınlık geleceğisiniz." denirken insanlık için ilerlemenin ve aydınlanmanın ana kaynağı bilim eğitimden sistematik bir şekilde sürekli silinmeye çalışılıyor. Fakat bilim, sorgulama, merak, deney, gözlem ve tecrübeyle; doğayı, dünyayı, evreni anlamaktır. Bilim; aydınlanma ve ilerlilik demek olduğu için bilimsel bir eğitim istiyoruz.

Bize dayatılan "Her koyun kendi bacağında asılır." anlayışının doğru olmadığını biliyoruz. Toplumda yerimizi almamız için eğitim verilmesi gerekirken tam tersine "Kendini kurtar diğerlerini boş ver." anlayışının bizi nasıl ayrıştıracaklarını, hissizleştireceğini, empati yoksunu insanlar haline getireceğini biliyoruz. Hem biz öğrencilere hem de ülkemize yapılan müdahalelerde bizi nasıl kayıtsız birer seyirci yapacağını da biliyoruz. O yüzden "Okumuş insan, emekçi halkına karşı sorumludur." şiarıyla hareket edilmesi gerektiğini söylüyoruz. Bize dayatılan her türlü bencil, benmerkezci, bireyci, kariyerist ve kişinin kendisini toplumdan soyutlayacak eğitime karşı toplumcu bir eğitim istiyoruz.

Bu saydığımız tüm taleplerin kapitalist sistem ile taban tabana zıt olduğunun ayırına varılması da gerektiğini de söylemeliyiz. Ülkemizdeki bunca eşitsizliği, gericiliği, karanlığı, bireyciliği yaratan, üstüne üstlük bunları arttıran düzen partilerini başa getiren kapitalist düzenin ta kendisidir. Eşit, parasız, laik, bilimsel, toplumcu bir eğitimin ancak ve ancak sosyalizm ile mümkün olacağı da apaçık ortadadır. Bu noktada ne yapılması gerektiği de açıkça bellidir. Yapılması gereken sömürüye karşı eşitliği, karanlığa karşı aydınlanmayı, gericiliğe karşı ilerliliği savunmaktır. İşte bu yüzden tüm sıra arkadaşlarımızı Sosyalist Liseliler saflarında örgütlenmeye, eşit, parasız, laik, bilimsel ve toplumcu bir eğitim için sosyalizm mücadelesini yükseltmeye çağırıyoruz!

SOSYALİZMDE BİLİM VE TEKNOLOJİ: TOPLUMUN VE İNSANLIĞIN ÇIKARI

Kapitalizm, ölümcül bir toplumsal üretim ilişkisi ile insan canını düşünmeyen, kâr dışında hiçbir şeyi umursamayan adaletsiz, atık bir sistemdir. İşsizliğe, hayat pahalılığıyla ekonomik ve toplumsal bunalıma sürüklediği emekçilerin açlıktan, işsizlikten, savaşlardan dolayı intihara, ölümlere ve kötü yaşam koşullarına maruz kaldığına her geçen gün daha fazla tanık olmuyor muyuz?

Bir de kişiler arası eşitlik vurgusunun yapıldığı, kamu ve toplumsal yararın ön planda olduğu, kolektif hareket eden ve buna uygun bir şekilde çalışma yapan Sovyetler'de tanık olduğumuz sosyalist sistem vardır. Bilimin ve teknolojinin ilerlemesini öncelik hâline getiren Sovyet hükûmeti, eğitimin her kademesinde bilimi vurgulamış ve bununla birlikte her yıl çok sayıda başarılı mühendisin, doktorun, bilim insanının mezun olduğuna şahit olunmuştur.

Sosyalizm her alanda belli planlamalar ile çalışmış, kurumsal yapıların organizasyonunda kullanılan yöntemler ve teknolojiler belli seviyelere ulaşmıştır. Güncel teknolojilerin hiyerarşik yapıdaki sosyalist planlamanın her aşamasında nasıl kullanılabileceğine dair örnekler verilerek; toplumun gereksinimlerini göz önünde bulunduran bir sistemle çalışılmıştır.

Sosyalist planlama;
toplumun ihtiyaçlarının

belirlenmesi ve bu ihtiyaçların ekonomik ve sosyal amaçlar olarak somutlanması, bu amaçlara ulaşmak için uygulama araçlarının değerlendirilmesi ve belirlenmesi, bunların sektörel üretim hedefleri üzerinden operasyon planlarına dönüşmesi ve buradan da tüm üretim birimleri planlarına yansımaları süreçlerinin tümünü içerir. Sovyetlerin yoksulluğu ortadan kaldırmış, kapitalist ülkeleri geride bırakacak düzeyde gelişmiş bir ülke haline gelmiş olmasının arkasında sosyalist planlamanın gücü vardır.

1961'li yıllarda gazetelerde "Komünizm Makineleri" adıyla yayınlanan bilgisayar ve sibernetik modeller döneme damgasını vuran önemli bilimsel olaylardır. 1961 yılında Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 22. Kongresi'nin açılışında Sovyet Bilimler Akademisi'nin Sibernetik Konseyi "Komünizmin Hizmetinde Sibernetik" adlı kitap yayınlanır. Kitapta bilgisayar ve sibernetik modellerin biyolojiden tıbbı, üretim kontrolünden ulaşım ve ekonomiye çok çeşitli alanda uygulanabileceği açıklanır. Sovyetler Birliği'ndeki bu gelişmeler Türkiye'deki sosyalist bilim insanları da dahil olmak üzere aynı şekilde diğer ülkelerdeki bilim insanları tarafından da takip ediliyor ve bu gelişmelerin kendi ülkelerinde nasıl kullanılabileceğine dair kafa yoruluyordu.

Sovyetler Birliği dendiğinde aklımıza ilk gelense uzaya çıkacak bir teknolojiyi

üretmiş olmasıdır. Sosyalizm henüz 43 yaşındayken ve kapitalizmin tamamladığı yüzyıllar varken ilk uzaya çıkan bir Sovyet insanı, Yuri Gagarin olmuştur. Sağlıkın kâra dayalı bir sektöre dönüştürülmesini kapitalist düzende görmüştük. Sosyalistler ise Sovyetler Birliği'nde ilk olarak bağımsız bir bakanlık olarak sağlık bakanlığını kurarak tarihe bir kez daha adını yazdırmıştır. Sağlık hakkı para ile satılan özel bir hizmet olmaktan çıkarılmış, herkesin nitelikli ve parasız sağlık hizmeti alması sağlanmıştır.

Sosyalist sistemin devam ettiği bir diğer ülke olan Küba ise diğer alanlarda da olduğu gibi sağlık alanında yaptığı çalışmalar ile diğer ülkelerde kendinden söz ettirmektedir. Küba'nın sağıktaki başarısı mucize değildir! Bu başarı tedavi etmekten ziyade hastalık-

ların önlenmesi, toplum sağığının korunması, sağık eğitime yatırım yapılması ve sağıklı yaşam tarzının halka öğretilmesi ile sağılanmıştır. Liberalizmin serbest piyasa ekonomisine dayanan ülkelerde çok önemli bir fonksiyona sahip olan "gelir-sağık ilişkisi" sosyalist rejimlerde ve bu rejimin uygulandığı Küba'da geçerli değil. Küba'da sağık hizmeti ihtiyacı bulunduğu halde sağık kapsamı dışında kalan kişi bulunmuyor. Sağık hizmetini para ile alınıp satılan bir metaya dönüştüren kapitalist sistemse, çözümün sosyalizmde olduğu ortadadır.

İlerici, aydınlanmacı ülkesini sosyalist bir bilinç seviyesine yükseltmeye çalışan liseli gençlik olarak bizim teknolojiye bakışımız teknolojinin patronların karı için değil, halkın faydası için kullanılmasıdır.

KAPİTALİZMDE BİLİM VE TEKNOLOJİ: KAR, ALGI YÖNETİMİ, SAVAŞLAR VE YOKSULLUK

Konu teknoloji olunca toplumsal hayatta, özellikle de yaşadığımız sistem kapitalizm olunca birden fazla söylemle karşılaşırız. Bu söylemler bazen her 10 yılı "bilgi çağı, uzay çağı" gibi nitelerken, dünyada Sanayi Devrimi'nden sonra sanayi devrimleri tartışmaları yapılırken, yaşadığımız sistemde teknolojinin ne anlama geldiği ve ne için kullanıldığıysa büyük önem taşıyor. Buradan hareketle yazının başlığında da belirttiğimiz gibi kapitalizmde teknolojinin ne anlama geldiğini işleyeceğiz.

Yüzyıllar önce insanların bilim ve teknolojideki gelişimleri incelememesi ve bilmemesi egemen sınıflar için bir fırsat olarak görülmüş; bu fırsat emekçi sınıfların aleyhinde kullanılmıştır. Birçok icat için ya gizemli güçlerin hareketiyle meydana geldikleri ya tanrının bir işareti oldukları söylenmiş ya da "şeytan icadı" olarak nitelendirilmiştir. Ama bir yandan da egemen sınıflar, her yeni teknoloji- jiden kendilerine pay çıkarmış ve teknolojiyi halkı kontrol etmenin bir aracı olarak kullanmıştır.

1760'lı yıllarda başlayıp 1830'lu yıllara kadar süren ilk Sanayi Devrimi ile üretimde ciddi değişimler yaşanmış ve hem ekonomi hem de toplumsal yapı değişmiştir. Bu dönem adeta bir icatlar çağı olarak görülmüş ve bilinçli olarak burjuvazi tarafından teknoloji, üretimi yönlendirip denetim altında tutmanın bir aracı haline getirilmiştir. Kapitalizmde teknolojik ilerleme ile burjuvazi, sermaye birikimini arttırıp sömürüyü sürdürmek için teknolojiyi ideolojik bir silah olarak kullanır. Örneğin, her yeni teknolojiyi halka "insanlığın kurtuluşu" olarak sunar ve buna benzer yöntemlerle toplumsal yaşamda yaşanan değişimleri meşru göstermeye çalışır. Kapitalizm, geliştirdiği teknolojilerle sermayedarların gücüne güç katıp hayatlarını garanti altına alırken, güvenlik önlemleri alınmayarak emekçilerin hayatlarını hiçe sayıyor; kârın olduğu yerde bilimi, teknolojiyi ve emeği görmezlikten geliyor.

Günümüze baktığımızdaysa bu gelişmelerle kapitalizmin değişmediği; aksine bilim ve teknolojiyi kullanarak her geçen gün biz emekçi kesimleri daha fazla sömürmek için kullanıldığı gözler önündedir. Kapitalizm daima pazarı olan bir ürünü üretir ve onu pazara sürmek için elinden geleni yapar, bu ister ilaç sektörü olsun, ister otomotiv sektörü ya da bir başka sektör...

Bunu en etkili şekilde hissettiğimiz sektör ise 1980'lerden sonra özelleştirilmesine ve piyasalaşmasına daha çok tanık olduğumuz sağlık sektörüdür. Sermayenin kârlarını arttırmayı hedefleyen neo-liberal politikalarla, "daha çok hasta" yaratmak ve dolayısıyla "daha fazla teşhis" ile sağlıkta tüketim artışı hedeflenmiştir. Bununla birlikte sağlık hizmetinin bir sektör hâline gelmiş olmasının en büyük sonuçlarından biri sağlık ihtiyacını gideremeyen milyonlarca insanın yaşamını yitirmesidir.

ABD'de yapılan birtakım araştırmalara göre kişilerin ortalama yaşam süreleri 6 ay uzamış, fakat "sağlıklı" geçirilen yaşam süresi 1-2 yıl azalmıştır. Bunun nedeni ise tıbbın eskiden "sağlıklı" olarak tanımladığı insanları şimdi "hasta" olarak tanımlamasıdır. Dolayısıyla insanlar

sağlık hizmetlerinin tüketicisi hâline gelmişlerdir. Ne kadar çok hasta o kadar çok kazanç şiarıyla kapitalizm yolunda ilerlemektedir.

Kapitalist sistemin üretim ilişkileriyle beraber gelişen teknolojiyle iletişim alanında, elektrik ve elektronik medya kültürü ortaya çıkmıştır. Doğru kullanıldığı zaman gerçek anlamda yararlı olan kitle iletişim araçları bu düzende emekçilerin ve düzenin baskıladığı toplumsal kesimlere yönelik kullanılmaktadır. Sosyal medya mecraları alenen emekçi sınıfların, egemen sınıflara özendiği, kişisizleştirildiği, sınıf kimliğinden arındırıldığı apolitikliğin ve de-politikliğin (yanlış politikleşme, sorunlarının çözümü olan siyasal bakışı benimsememe) övüldüğü alanlar olarak kullanılmaktadır.

Kapitalizmle geçen yüz yıllarımızda krizlerin ve savaşların artık onun doğasında olduğunu biliyoruz. Teknolojik gelişmeler, yoksulluğu ve açlığı sonlandırmak için kullanılmaktansa kapitalizmin yönelimi olarak savaş sanayisine aktarıyor.

Şunu iyi anlamamız gerekiyor ki hiçbir icadın asıl amacı halkın ihtiyacını karşılamak, onların günlük hayatlarını kolaylaştırmak değildir çünkü kapitalizmin kodlarında yalnızca kar için üretim vardır. Yani kapitalizm, kâr amacına ulaşmak için bilim ve teknoloji üretmiş, icatlar yapmıştır.

Bununla birlikte üretim ilişkilerinin de teknoloji ve bilimdeki rolü yadsınamaz. İnsanlar yaşadıkları her gün kendilerini hayatta tutmak için temel ihtiyaçlarını karşılarlar ve bu ihtiyaçları daha rahat giderebilmek için teknoloji üretirler. İnsanlık bu anlamıyla durmadan ileriye gider. Toplumsal ilişkilerin altyapısında bulunan üretim biçiminde, üretim ilişkileri ve üretim güçleri uyuşmuyorsa, bugünkü gibi toplumda adaletsiz bir iş bölümü varsa egemen güçler her türlü teknolojik gelişmeyi kendi çıkarlarına kullanırlar.

Keza bugün Türkiye’de gerekli teknolojiler var olduğu halde uzaktan eğitim sağlanamamıştır. Ülkenin emekçileri gerekli teknolojileri ürettiği halde bugün emekçilerin çocukları bundan mahrum kalmıştır. Bu da yaşanan eşitsizliğin öğrencilerin tablet, bilgisayar gibi uzaktan eğitime ulaşabileceği araçların milyonlarca emekçi çocuğunda bulunmadığının bir göstergesidir. Gerekli teknolojilerin bulunduğu fakat eşit, parasız ve ulaşılabilir bir eğitimin sağlanmadığı yani mülkiyetin bireysel, üretimin toplumsal olduğu kapitalizmin verimsiz ve müsrif bir düzen olduğu kanıtıdır. Bahsettiğimiz üretim ilişkilerinin ve üretim güçlerinin uyuşmaması da tam olarak budur!

Teknoloji kapitalistlerin düzeninde değil, emekçilerin düzeninde asıl toplumsal faydayı sağlayacaktır. Kapitalizmde kullanılan teknolojilerin insanların hayatını iyileştireceği boş bir yalan olarak kalacaktır.

VEDAT DEMİRCİOĞLU'NU UNUTMADIK

Vedat Demircioğlu'nun öldürülmesinin üzerinden 52 yıl geçti. O zaman Vedat'ın ölümüne sebep olanlar, bugünün memleketi satan, emperyalizmin uşağı olmuş gerici zihniyetiyle aynıdır. Geçmişte de tıpkı bugün olduğu gibi ülkemiz emperyalizme göbekten bağlı ve onun işbirlikçisi halindeydi.

2. Dünya Savaşı'ndan sonra dünyada emperyalizmin saldırganlığının artmasıyla birlikte kapitalizmin hızla gelişimi toplumsal çelişkileri ve eşitsizlikleri beraberinde getirmiştir. Bununla birlikte emperyalizm karşıtı mücadele kaçınılmaz hale gelmiştir. Vietnam Savaşı'na karşı gösterilen tepkiler, ırkçılık karşıtı gösteriler, keskinleşen sınıf mücadelesi ve işçi eylemleriyle birlikte antiemperyalist mücadele yükseltilmiştir.

Türkiye'ye baktığımızda durum farklı değildir. Amerikan emperyalizminin tesiri altında kalmış, yerli ve yabancı sermayenin ortak çıkarları doğrultusunda hareket eden, tam boy Amerikancı bir tutum görülmektedir. O dönem Türkiye'de yaşanan toplumsal ve siyasal gelişmeler sonucunda yıllardır bastırılmaya çalışılan sosyalizm fikri tekrar kendini göstermeye başlamış, yurtseverlik mücadelesi yükseltilmekteydi. Sınıf hareketinin belirginleşmesiyle birlikte gençliğin de mücadelesi büyüyordu.

Gençliğin mücadelesi yalnızca üniversite sınırları içerisinde kalmıyordu. Eğitim, yurt, üniversite sorunlarıyla

birlikte tam bağımsız bir ülke umuduyla memleket meseleleriyle de ilgilenen gençlik bunun için mücadeleyi başa yazmıştı. Bir yandan üniversite işgalleri ve boykotları gerçekleşirken diğer yandan antiemperyalist ve Amerika karşıtı tutum gittikçe büyüyordu. Böylesi bir tabloda Amerikan 6. Filosunun İstanbul'a gelmesi gençliğin mücadelesini daha da ateşlemiş oldu.

Amerika'nın 6. Filosuna bağlı bir uçak gemisi ve beş destroyeri İstanbul'a demirlemiş ve 21 pare top atışıyla karşılanmıştır. Bunun üzerine öğrenciler nasıl eylem yapacaklarını tartışmak için toplanırlar. Dolmabahçe açıklarında demirleyen 6. Filo'yu protesto etmek için bayraklar yarıya çekilir. Devamında Beyoğlu'na eğlenmeye giden Amerikan askerlerinin üzerlerine mürrekkep ve çatapat atarak protestolarını sürdürürler ve Dolmabahçe'ye inen yollara "6. Filo Defol", "Katil NATO" gibi yazılar yazılır. Ertesi gün devam eden protestolarda öğrencilerin Amerikan askerlerinin kaldığı oteli taşlamaları sonucu polisle çatışma yaşanır ve öğrencilerin bir kısmı gözaltına alınır. Böylece olaylar büyüyen devam eder. Aynı günün gecesi polis öğrencileri tutuklamak için İTÜ rektörünün onayı üzerine İTÜ Öğrenci Yurdu'nu basar ve çok sayıda öğrenciyi döverek gözaltına alır. Yurtta çıkan olaylar sırasında Vedat Demircioğlu polis tarafından camdan aşağı atılır ve yerde metrelerce sürüklenir. Hastaneye kaldırılır ve komaya girer. Olayların kızışmasıyla birlikte diğer üniversitelerden gelen öğrenciler İTÜ binası

önünde toplanırlar. Önce Taksim'e ardından Dolmabahçe'ye yürüyen öğrenciler kaçmayı başaramayan Amerikan askerlerini denize dökerler.

Sekiz gün komada kalan Vedat Demircioğlu, 24 Temmuz günü hayatını kaybeder. Vedat'ın cenazesi arkadaşlarından habersiz memleketi Konya'ya gönderilir. Bunun üzerine yaklaşık 5000 kişinin katıldığı sembolik bir anma töreni düzenlenir.

Vedat'ın öldürülmesinin üstünden 52 yıl geçti. Fakat Vedat ve nicelerinin kimliklerinde yazılan antiemperyalist mücadele bir an olsun geri düşmedi. Onlardan devraldığımız eşitlik ve özgürlük mücadelesini 6. Filo'yu kible yapıp namaz kılan işbirlikçiler de emperyalistler de defolana kadar daima ileriye taşıyacak, Sosyalist Türkiye'yi kuracağız.

UZAKTAN DUYDUĞUNUZ ÇAKALLARIN ULUMASIDIR: 16 MART BEYAZIT KATLIAMI'NI UNUTMADIK!

16 Mart 1978'de İstanbul Üniversitesi Beyazıt kampüsünde devrimci öğrenciler, faşistler tarafından katledildi. Tarihe 16 Mart Beyazıt Katliamı olarak geçen bu olay, 12 Eylül Amerikancı-faşist darbesine giden süreçte işçi sınıfına ve devrimcilere yönelik yapılan katliamlar dizisinin önemli bir parçasıydı. 60'lı yıllar Türkiye işçi sınıfı mücadelesi tarihinde artan sendikal ve siyasal örgütlülük yıllarıydı. 70'li yıllara gelindiğinde mücadele daha da gelişmiş, olgunlaşmış bir hâl aldı. O yıllarda gençlik içerisinde de devrimci fikirler ve devrimci mücadele geniş kitlelere yayılıyordu. Sınıf mücadelesinin bu artan ivmesi elbette burjuvaziyi ve onun eli kanlı çetelerini rahatsız etmişti. Önce 1977 yılının 1 Mayıs'ında kontrgerilla tarafından gerçekleştirilen bir saldırı sonucunda onlarca emekçi katledildi. Sonra 16 Mart 1978'de ise Beyazıt katliamıyla faşistlerin namlusu yeniden gençliğe yöneltildi. MHP iktidara gelir gelmez başta üniversiteler olmak üzere birçok alanda Ülkü Ocakları merkezli terör esmeye başlamıştı.

Üniversitelerde faşistler, devrimci öğrencileri okullara sokmayarak hem eğitimlerini hem de örgütlenmelerini engelliyor, bunu yaparken de açık bir biçimde polislerden destek alıyordu. Birçok üniversite ve fakülte faşist işgal altındaydı. Hatta Beyazıt Katliamı'ndan 8-10 gün önce Emniyet Müdürlüğü'ne solcu öğrencilerin fakültelelere toplu gelmeye devam etmeleri halinde üzerlerine dinamit atılacağı notu bırakılmış olmasına rağmen Emniyet, ülkücü hareketin devrim-

ci öğrencileri katletmesinde sessiz kalıp, bu katliama ortak olmuştur.

16 Mart 1978 günü öğle saatlerinde İstanbul Üniversitesi'nden saldırı tehdidine karşı toplu çıkış yapan hukuk ve iktisat fakültesi öğrencilerinin üzerine Beyazıt yönünde koşan ve daha sonra adının Zülküf İsoot olduğu öğrenilen kişi "Kahrolsun komünistler" diye bağırarak bomba attı. Patlayan bombanın hemen ardından da öğrencilerin üzerine yayılım ateşi açıldı. O gün üniversite kapısında 5 devrimci öğrenci yaşamını yitirirken, daha sonraki günlerde ise 2 öğrencinin daha hayatını kaybetmesi üzerine ölü sayısı 7'ye çıktı.

Yaşanan saldırıda Hatice Özen, Cemil Sönmez, Baki Ekiz, Turan Ören, Abdullah Şimşek, Hamit Akıl ve Murat Kurt isimli öğrenciler hayatını kaybederken, 41 öğrenci de yaralandı. Öldürülen Öğrencilerin yoldaşlarının, üniversiteyi işgal etmesi üzerine İstanbul Üniversite Senatosu, okulu süresiz kapattı. 16 Mart günü öğrencilerle her gün çıkış yapan polisler farklı görevlere gönderildiğinden onların yerine yeni bir ekip gelmişti. Yeni gelen ekibin başındaki isim ise daha sonra gazeteci Hrant Dink'in katledilmesinde de Trabzon Emniyet Müdürü sıfatıyla adı geçecek olan Komiser Reşat Altay'dı. Polisler, saldırganları yakalamak için harekete geçtiğinde, arkalarından Komiser Reşat Altay ise "Geri dönün!" diye bağırıyor, polisler kaçan saldırganların peşine düşmekten vazgeçiyordu. Atılan bombanın bir askeri birlikten alınan NATO silahı olduğuydu sonra anlaşılacaktı. Davada, Susurluk Skandalı'nın baş aktörü Abdullah Çatlı'nın bu saldırıda kullanılan bombaları temin ettiği ortaya çıktı. 24 Kasım 1997'de tanık olarak dinlenen emekli Astsubay Oğuz Serçinlioğlu da Çatlı'ya verilen TNT kalıplarının ordu tarafından temin edildiğini söyledi. Daha sonra İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde Susurluk Davası çerçevesinde yürütülen araştırmada, katliamın ardından polisleri durduran Reşat Altay'ınsa Çatlı'yla beş kez telefonla görüştüğü belirlendi. Emperyalizmin uşağı ülkücü hareket-emniyet-Nato üçgeninde devrimci öğrenciler işte katledilmişti. Bu katliamla beraber emperyalizmin, sermaye devleti ve kontrgerillanın kirli ilişkileri gün yüzüne çıkarken gençlik mücadelesinin de sindirilemeyeceği bir kez daha ortaya çıkmıştır.

Bizler buradayız ve eşit, özgür bir ülkeden yana kurduğumuz düşlerimizi gerçek kılanaya kadar mücadele etmeye devam edeceğiz!

TARİHE DOĞRU BAKARKEN: 8 MART VE EMEKÇİ KADINLAR

8 Mart'ı anlatırken ve anlatırken yalnızca "kadınlar günü" olarak algılanmasının günün anlam ve önemini kavrama noktasında bizi yanlış yöne sevk edecek birtakım etmenleri olduğunu belirtelim. Pusulamızın şaşmasına sebep olacak etmenlerden ilki kuşkusuz kapitalizm. Emekçileri sömürerek beslenen kapitalizm, buradaki emekçi kavramına da göz dikmiş durumda. Emeği ortadan kaldıracak ki 8 Mart'ı kendi tekeline alabilsin. Böylelikle işçi sınıfının yaratmış olduğu değerleri zedelemekten geri durmamış olur. Bir diğer etmen ise 8 Mart'ın yalnızca kadınlara özgü bir gün olduğu düşüncesidir. Bu düşünceye kapılanlar elbette günün tarihsel köklerinden bihaber olmalı ki, sınıfsal bağlamından ayırıp meseleyi salt cinsiyet eşitsizliğine indirgeyerek farklı bir zemin üzerinden yeniden şekillendirmeye çalışıyorlar. Aksi halde sınıf düşmanı olduklarını belirtmek yanlış olmayacaktır.

8 Mart'ın özünü değiştirmeyi çabalayanlar bilmelidir ki Emekçi Kadınlar Günü, işçi sınıfının tarihsel mücadelesinin bir ürünü olmakla birlikte, kadınların kurtuluş ve özgürleşme mücadelesinin sınıf hareketinin dışında bir yerde şekillenemeyeceğinin başlıca örneklerinden biridir. Nitekim kadınlar, kapitalizmin tarihsel krizinden

ayrı ele alınamayacağı gibi, kapitalizme karşı mücadelede de sınıfının yanında ön saflarda yerini almaktadır.

Kadın ve erkek arasındaki eşitsizlikler, kapitalist ilişkilerin gelişmesiyle birlikte kadınların toplumsal alandaki rolünün değer kaybetmesi sonucunda oluşmaya başlamıştır. Elbette kapitalist ilişkilerin gelişimi uzun bir sürece denk düşmektedir. Bu sürecin temelleri tarımda sabanın kullanılmaya başlanması ile erkeklerin üretimde faaliyet göstermesi, kadınların ise ev içindeki işlerin yoğunluğu ve çocuk sayısındaki artıştan ötürü eve hapsolmesiyle atılmaya başlanmıştır. Önceleri soy zinciri analık hukuku ile şekillenirken bu süreçle birlikte; toprağın değer kazanması, özel mülkiyetin doğuşu ve aile yapısındaki değişiklikler miras kavramını ortaya çıkarmıştır. Böylelikle erkeğin toplumsal alandaki konumlanışı değişmiş ve anasoydan atasoya geçmiş erkek egemen bir toplum modeli gelişmiştir.

Artı ürünün çoğalması ve mülkiyet ilişkilerinin değişmesi sınıflı toplumların oluşmasına işaret ederken, kadın ve erkek arasındaki birbirine denk düşmeyen

ilişkilerin sınıflı toplumların bir sonucu olduğu aşikâr. Buradan hareketle, eşitsizliklerin temelini hayatın yeniden üretiminin kaynağı olan maddî üretici güçler olduğu su götürmez bir gerçek olarak ele alınmalıdır.

Kapitalizmin gelişmesiyle birlikte ücretli işçilik gelir kaynağı haline gelmiş, emek üretkenliği artmış ve aile fertlerinin tamamı üretim sürecine doğrudan katılmıştır. Gelişen makineler ile kadınlar, önceden yalnızca erkeklerin yapabildiği işlerin üstesinden gelerek sürecin önemli bir parçası olmuşlardır. Bu gelişmeler işçinde ortaya çıkan toplumsal ilişkiler, kadınların ev içerisindeki rollerinin değişmesine yine de pek olanak sağlamamıştır. Ev işleri, yemek, çocukların bakımı gibi temel ihtiyaçlar yine kadınlar tarafından üstlenilmekteydi. Hem ev hem de iş yerinde emek sarf eden kadınlar, bu ikiye bölünmüşlükten ötürü zor çalışma koşulları altında düşük ücretlerle çalışıyorlardı. Kadınların ucuz işgücü olarak görülmeleri, erkeklerin de ücretlerinin düşürülmesine sebebiyet verirken her koşulda sermaye sınıfı kazanıyordu.

İnsanlık tarihinin ilerici adımlarından biri olan Fransız Devrimi ile birlikte kadınlar, eşitlik ve özgürlük taleplerini dile getirmeye başlamıştır. Kadınların yükseltilmiş olduğu eşit yurttaşlık talepleri mücadele hattının örülmesine olanak sağlarken, 19. yüzyıl ile birlikte işçi sınıfının devrimci bir güç olarak ortaya çıkmasıyla büyüyen sınıf hareketinde kadınlar mücadeleyi yükseltmiştir. İşçi sınıfın mücadele tarihine baktığımızda, kadınların tüm dönemlerde mücadelenin bir parçası olduğunu görmek mümkün. 1834 yılında Lowell Fabrikası'nda ağır çalışma koşulları ve alınan düşük ücretlere karşı direnenler kadın işçilerdi. Paris Komünü'nde ve Ekim Devrimi'nin inşasında ön saflarda kadınlar vardı. 8 Mart 1917'de "ekmek ve barış" sloganlarıyla sokağa dökülenler Petrogradlı tekstil işçisi kadınları.

Ve elbette 8 Mart'ı işçi sınıfının mücadele tarihine yazma cesareti gösterenler kadınlar olmuştur.

8 Mart 1857'de New York'ta 40 bin dokuma işçisi kadın, insanca çalışma koşulları, daha kısa çalışma saatleri ve eşit işe eşit ücret talebiyle greve başladı. Grevi engellemek isteyen patron ve polis, işçileri fabrikaya kilitledi. Fabrikada çıkan yangından içeride kilitli kalan 129 işçi yanarak hayatını kaybetti. Bu katliamdan 53 yıl sonra İkinci Enternasyonal'de katledilen 129 kadın işçinin anısına Clara Zetkin'in önerisiyle 8 Mart, Dünya Emekçi Kadınlar Günü olarak kabul edildi.

Yukarıda ele almaya çalıştığımız 8 Mart'ın oluşumundaki tarihsel süreç; onun işçi sınıfının mücadele tarihini oluşturan yapı taşlarından biri olduğunu ve kadınların kurtuluşunun sınıfsız, sömürsüz bir toplum modeliyle beraber gerçekleşeceğini bizlere en yalın haliyle göstermektedir. Sınıfsız bir topluma geçiş için gerekli yegâne süreç olan sosyalizm bizler için elzemdir.

Sosyalizmin tüm insanlığa kazandırmış olduğu temel hak ve özgürlükler; neredeyse her gün öldürülen, tecavüze uğrayan, şiddet gören, mobbing ve sömürünün her türlüüne maruz kalan kadınların düşlediği ekmek, gül ve hürriyet günleri için bir referans noktası olarak görülmelidir. Bu yüzden sosyalizm, bugün bizim en temel ve en öncelikli ihtiyacımızdır.

Ülkemizde ve dünyada kadınların yüzyıllardır yaşamış olduğu sorunlar ve eşitsizlikler, bugün çiğ gibi büyürken kimse umutsuzluğa kapılmamalıdır. 8 Mart'ı tarihe işleyen bilinç ve iradeyle uzun soluklu bir mücadele hattı örülmeli, kadınlar ön saflarda yerini almalıdır. Bu hattın dışında duran kadınların mücadelesinin dönemsel dalgalanmalar ekseninde sekteye uğraması kaçınılmaz olacaktır.

DÜZENİN YOZLAŞTIRMA KÜLTÜRÜ: POPÜLER KÜLTÜR VE NETFLIX BİZE NE ÖĞRETİYOR?

Popüler kültür kavramının 20. yüzyıla beraber toplumların içine girdiği "modernleşme" süreci etkisiyle oluştuğu söylenir. Burada ifade edilen "modernleşme" kavramındaysa dünyaya yerleşmeye başlayan kapitalist üretim biçiminin ve tarihin etkisiyle eski üretim biçimini, dolayısıyla da eski toplumu ve kültürü terk etmeyi ifade ettiğini bilmemiz gerekir. Diğer yazılarımızda da zaman zaman başvurduğumuz gibi kavramları irdelemek, zihnimizin "bulanıklaşmasını" engelleyeceği gibi ezberin de önüne geçecektir.

Kültür, bir üst yapı kurumu olarak toplumların yaşayış tarzını ve değerlerini ifade eder. İnsanlar nasıl ki yaşadıkları toplumun ürünüseler, toplumlar da üretim ilişkilerinin ürünü olarak şekillenirler. Kültür tepede oluşan değil aksine bu toplumların bağrında, onların değerleri çerçevesinde oluşan ve gelişen bir dinamiktir. Ancak belirttiğimiz gibi toplum ve değerleri de üretim ilişkileri tarafından belirlenmekte, bu anlamıyla üretim ilişkileri kültür sayesinde gündelik yaşamda kendilerine kalıcı yerler edinebilmektedirler. Örnek vermemiz gerekirse, yaşlılara hürmet etmenin bir norm haline gelmesi ilk tarım toplumlarıyla gelişen feodal üretim ilişkilerinin bir ürünüdür çünkü tarım toplumları üretimde ve artı-ürünün değerlendirilmesi noktasında pek çok şeyi "büyüklerinden" öğrenir, onların tecrübelerine başvururlar. Bir başka örnek ise tarım toplumlarında sonralarında gelişen sanayi toplumlarına göre aile kavramına daha fazla önem verilmesi olabilir. Tarımsal üretim ile elde edilen "zenginliğinsene" dağılmasının engellenmek istenmesinin ve daha fazla insan gücüne ihtiyaç duyulmasının bir sonucudur bu ve tarım toplumlarının ailesi, "geniş ailedir". Hürmet, aile bağları gibi bir dizi değerler silsilesinin toplumda oluşması ve varlığını sürdürmesi üretim ilişkilerinin ve üretim tarzının gelişimine bağlı olarak karşımıza çıktığını örneklemiş olduk. Şimdi ekleyebiliriz ki kültür üretim ilişkilerinden belirlenirken aynı zamanda bu noktada üretim ilişkilerinin devamlılığına da hizmet eden bir konumda yer alıyor.

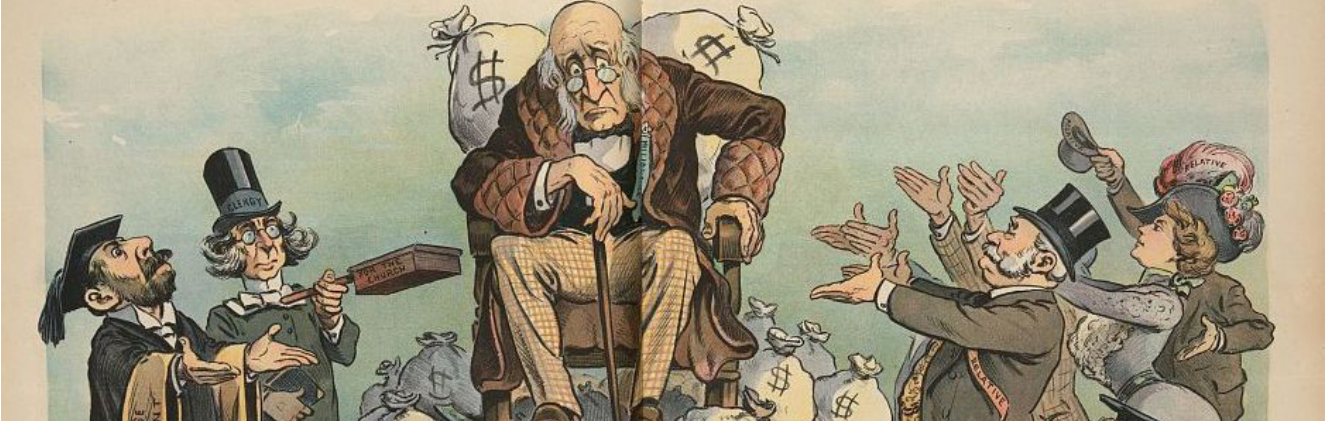
Bunlarla beraber söylenmeli ki; her üretim tarzı, kendi ideolojisini ve onun karşısını da beraberinde getiriyor. Bir üretim tarzının devamlı kılınabilmesi için ayağı topluma ve onun dinamiklerine basmalıdır. Bunun "biricik" yolu ise düzenin bütün kurumlarıyla beraber kendi dünya görüşünü kitlelere enjekte etmesi ve kitlelerin yaşayış tarzını bu düzen ile eşitlemesinden geçer. Bu ideoloji ise egemen sınıfın ideolojisi olmalıdır. Bugünse içerisinde "yaşamaya çalıştığımız" kapitalist sistemin ideolojisi liberalizmdir.

YAŞAM TARZININ İDEOLOJİK YENİDEN ÜRETİMİ: POPÜLER KÜLTÜR

Kapitalist sistemin bugün sürekli olarak savaş, yoksulluk, işsizlik ve geleceksizlik yarattığı gün yüzünde olan bir gerçektir. Bütün bunları perdelemek ya da kitleler nezdinde gizlemek ise liberalizmin görevidir. Tarihin durmaksızın ilerlediği gerçeğiyle düzen de ideolojisini her gün yeniden yaratarak kitlelerin karşısına çıkmak zorundadır. Bugün de düzenin ideolojisi toplumlardaki ilişkileri ve toplumun düzen ile uyumsuzluğunu perdeleyerek bu zorunluluğu yerine getirmek adına, "popüler kültür" üzerinden kitlelerle bir ortaklaşmaya gitme çabasıdadır. Kapitalizm bir yandan kitleleri sunduğu kültür ile kendine uygun hale getirirken kendi toplumunu inşa etmeye çalışmaktadır. Liberalizmin bu inşa sürecinde yönelimlerinden birkaçıysa kitleleri apolitikleştirerek yozlaştırmak, gerçeklik algısıyla oynamak, kavramları ve zihinleri bulanıklaştırmaktır. Popüler kültür bunun için de oldukça kullanışlı bir araçtır.

Bugün popüler kültür düzenin kendini yeniden yarattığı ve kendi ideolojisini bir "yaşam tarzı" olarak kitlelere sunduğu bir alandır; buradan düzenin "yeni

NETFLIX

insanını" çıkartmayı hedeflemektedir. Kelime anlamı "kitleler tarafından kabul edilen" kültür ifadesine denk geliyor olsa da popüler kültür, kültürden farklı olarak "değerler" silsilesiyle ortaya çıkmıyor. Popüler kültür, halkın bağrında yetişerek değil aksine tamamıyla tepeden ideolojik olarak üretilen ve kitlelere dayatılan tüketim "nesnelereyle" kendisini buluyor.

Kapitalizmin tüketim kültürünün bir parçası olarak burada da çeşitli "ürünler" aynı anda pek çok yerden toplumun karşısına sunuluyor ve aynı hızla da tüketiliyor. Bunlar şarkılar, filmler, diziler olabildiği gibi sanat eserleri veya kitaplar da olabiliyor. Kapitalizm kendi yoz kültürünü yaratırken bir yandan da binlerce yıllık insanlık tarihinin birikimlerini de kendine mal ederek yozlaştırabiliyor, gerçekliğinden kopartabiliyor. 21. yüzyılın dünyasında bu yozlaşma ve "sulandırmanın" yayılmasında ve topluma sirayet etmesindeyse sinema, televizyon, medya, internet ve sosyal medyanın rolünün büyük olduğu tartışmasız. Bu yozlaştırma ve çarpıtmanın en çarpıcı örnekleri ise bugün Netflix gibi çeşitli "medya sağlayıcıları" ile karşımıza çıkıyor.

LIBERAL İDEOLOJİNİN GÖREVİ: ZİHİNLERİN SULANDIRILMASI, GERÇEKLİKTE KOPARTMAK, NETFLIX BİZE NE ÖĞRETİYOR?

Netflix gibi içerik sağlayıcıları, platformlarında bir insanın ömrü boyunca tüketemeyeceği kadar çok içeriği barındırıyor. İçerik sayısının fazla olmasına karşın bu platformlar bizlere çok da geniş bir skala sunmuyor. Kısa bir göz yoklamayla bile üretilen içeriklerin çerçevelerinin, öne çıkardıkları kodların ve hizmet ettikleri yaşayış tarzının birbirinden farklı olmadığı meydana çıkıyor. Bu özellikle de tarihsel olaylar ve kişiler ile ilgili üretimlerde oldukça kolay göze çarpıyor.

Tarihe adını "Özgürlük, Eşitlik, Kardeşlik" sloganlarıyla yazdırmış olan Fransız Devrimi'nin bir zombi hikayesine dönüştürülmesi, köle ve yoksullardan oluşan ordusuyla beraber köleliğe karşı isyan ederek her dönemde egemenlerin uyularını kaçıran Sparta-küs'ün bir "magazin" karakteriymişçesine sunulması, Lenin-Troçki-Stalin üçgeninde karikatürize dahi denilemeyecek kadar çok tarihi saptırmayla komünizm kara çalmaya çalışılması ya da ülkemize gelecek

olursak "Bir Başkadır" ile muhafazakar ve laik çevreler üzerine yapılan soyutlamalar ve temsiller... İşte bütün bunların ortaklaştığı bir nokta: gerçeklikten kopuş.

Düzenin bugün unutturamadıklarını çarpıtma ve sulandırma eğiliminde olduğunu söylemiştik. Bugün başka bir yaşamın mümkün olduğunu, yıkılmaz sınırların yıkılabileceğini bizlere gösteren Fransız Devrimi büyük mirası siyaseti, eşitliği ve yönetimi seçilmişlerin elinden alarak "yer yüzüne" indirmiş olmasıdır. Fransız Devrimi'nin gerçekliği budur... Bu yüzden Fransız Devrimi'ni eşitlik ve özgürlük mücadelesinden, siyasetten kopartmak demek gerçeklikten kopartmak demektir. Bu anlamıyla "Netflix bize ne öğretiyor?" sorusunu en kolay cevaplayacak örneğin kendisi bu yapımdır. Üstelik yapımın tanıtım kısmında tarihin yeniden yazıldığından bahsedilmiş, buysa şu soruyu akıllara getiriyor: Netflix nezdinde popüler kültür neden tarihi yeniden yazma ihtiyacı duyuyor?

Bu "yeniden yazımın" en büyük ayağını apolitikleştirme oluşturduğu bir gerçek. Düzenin ideolojisi zaten birey ile toplum arasındaki bağı göremeyecek ve yoksulluğu yaratanın kendi sömürü düzeni olduğunu reddedecek kadar kördür. Kendi yarattığı yoksulluğu ve işsizliği bile "bireyin" sorunu olarak gören, bireyi toplumdaki kopartan kapitalizmin kendisi bu yüzden her geçen gün krizlerine bir yenisini daha ekliyor; toplumdaysa çelişkiler derinleşiyor. Yukarıda da bahsettiğimiz üzere bu çelişkilerin kendini her zamankinden daha görünür kılacağı bir durumu daha şimdiden engellemek için liberalizm kendi "körlüğünü" kitlelere sirayet ettirmek ve aynı perspektifsizliği aşılama zorunluluğu hissediyor. Bu haliyle sorumlusunun yanıtı oldukça net. Bu körlüğü sirayet ettirmenin yani kitleleri gerçeklikten, kendi yaşamlarından ve siyasetten kopartmanın yoluysa kitlelere böylesi alanları sunabilmek ve bu alanları "konfor alanı" olarak geliştirmekten geçiyor. İşte düzenin ideolojisinin yeniden üretildiği ve kitlelere bir yaşam tarzı olarak sunulduğu alanlardan Netflix, tarihi bu yüzden yeniden yazarak sunma ihtiyacı duyuyor.

Söylemeden geçmeyelim, bir nokta düzenin ideolojileri tarafından atlanıyor. Körlükten olsa gerek...

O tarih, insanlığın belleğinde kendine çoktan yer etmiş, eski ve çürümüş olanın daima yıkılmaya mecbur olduğunu bizlere çoktan göstermiştir.

TARİHSEL SÜREÇTE SINIFLAR

SINIF NEDİR?

Karl Marx'tan önce "Sınıf"ın bir tabakalaşma biçimi olduğu kabul edilmektedir. Toplumun sınıflara bölündüğü düşüncesi çok eskiye dayanır. Daha Fransa'da Restorasyon döneminde bile, Fransız tarihinin başlangıcının sınıf mücadelesinde olduğu tahlil edilmiş. Fakat sınıfların "neye göre" bölündüğü sorusuna cevap verilememiş, soru işaretleri kalmaya devam etmişti. Sınıfların bölünmesini entelektüel düzeye bağlayan araştırmacılar daha zekilerin, daha yeteneklilerin egemen sınıf olduğuna; daha vurdumduymaz, yeteneksizlerinse ezilen sınıf olduğuna kanaat getirmeye çalışsa da bu anlayışın böyle olmadığı, ezilen sınıfın içerisinde zekasını ve yeteneklerini kimse de şüphe uyandırmayacak derece de iyi bir şekilde kullanabilen kişilerin fazlaca olmasıyla anlaşmıştır. Egemen sınıflar ve ezilen sınıfların arasında ki gelir düzeyinin bir uçurum olması aslında "Neye göre?" sorusunu cevaplar nitelikteydi.

İnsanlık tarih boyunca birbirlerini toplumsal bir hiyerarşi kapsamında sıralarken akrabalık, iktidar, servet ve başarı gibi bazı özellikleri esas almışlardır. Tarih her döneminde bu özelliklerden hangisinin öncelik kazandığı o dönemin toplumsal yapısına göre değişiklik göstermiştir. Örneğin feodal toplumda, insanların daha çok doğuştan ve kan bağı ile kazandığı ve asla değişmeyeceğine inandığı özellikler (soy -

olan, üretim ve mülkiyet ilişkilerinden kaynaklanan iktisadi güç olgusudur.

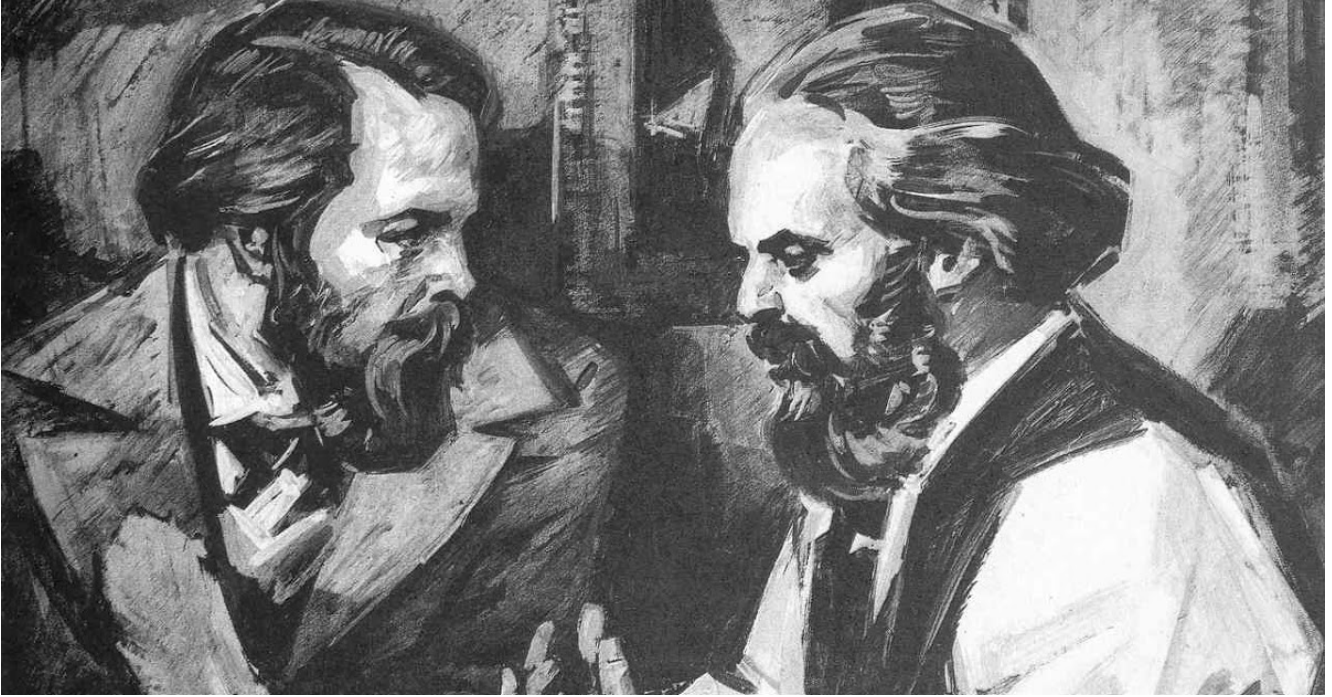
Marx'ın tarihsel materyalist yöntemi; insan, toplum ve doğanın hareketine, bunların bilinçli varlıkla ilişkisine dair ontolojik ve epistemolojik çıkarımları, kendinden önceki sınıf kavramına diyalektik bir derinlik kazandırdı. Sınıflar sadece toplumsal bir 'tabakalaşmayı' değil toplumun iktisadi, sosyal, siyasal, ideolojik ilişki ve görünüşlerini analiz etmek için temel bir unsur haline gelmişti. İnsanı, gerçekliği, yani emek aracılığıyla eylemi, ilişkileri ve karşıtlıkları temelinde ele alan yaklaşımı; değişen ve değiştiren, dinamik bir sınıf kavrayışını getirmişti.

ÜRETİM İLİŞKİLERİ;

19. Yüzyılın başında farklı düşünürlerin ortak noktada buluştuğu bir konuydu sınıflar. Toplumbilimciler ve ekonomi politikçiler açısından işçi sınıfı, aristokrasi ve köylülük gibi sınıflar vardı. Üretim ve bölüşüm ilişkileri ise şöyle tahlil edilmişti " Ürünler toplumda üç sınıf arasında bölüşülür; toprak sahipleri, sermaye sahipleri ve emekçiler"

Karl Marx'ta üretim ilişkilerinde "keşfetme onuru" ona ait olmayan tahlillemelemlerden esinlenmişti. Burjuva tarihçiler ve iktisatçılar, tarihsel gelişimi ve ekonomik yapıyı dile getirmiştir. Marx'ın katkıları ise, sınıfların varlığının üretimin tarihsel aşamalarıyla bağlanması, sınıf mücadelesinin proletarya diktatörlüğüne doğrudan gidişi, diktatörlüğün sınıflı toplumları silip sınıfsız yeni bir toplum inşa edişini tahlil etmesiydi. Yani tarihte köleci toplumdan bu yana oluşan bütün sınıfları silip atarak sınıfsız, eşit, adil ve özgür bir toplum inşa etmek.

Materyalist tarih anlayışına göre, üretim ilişkileri insanların maddi yaşamlarının üretimi esnasında kurmuş oldukları toplumsal üretim ilişkileri, toplumun temelini oluşturur. Üretici güçler olmadan üretim yapılamaz, üretici güçlerin üç unsuru vardır; Üretim Araçları (emek araçları ve emek nesnelere), emek gücü, üretim deneyimi. Üretici güçlerin gelişmesinin her aşamasına belirli üretim ilişkileri tekabül eder. Maddi yaşamlarının üretimi, insanların aralarında aralarında kurmuş oldukları ilişki, toplumsal üretim ilişkileri olarak ifade edilir. Daha da açacak olursak, üretim ilişkileri, üretim araçlarının sahipliğini belirleyen mülkiyet ilişkileridir. Toplumsal ürünün paylaşımını düzenleyen bölüşüm ilişkilerini, üretim ve dağıtım sürecindeki emeğin denetim ilişkilerini belirleyici unsurdur. Üretici güçler ile üretim ilişkilerinin diyalektik birliği " üretim tarzını" oluşturur. Üretim tarzı ise toplumun temelini oluşturur. Sürekli olmayan üretici güçlerin gelişimi ve üretim ilişkileri belli bir süre sonra üretici güçlerin gelişmesine engel duruma düşer ve toplumsal dönüşüm için uygun bir zemin oluşur. Toplumsal dönüşümlerin gerçekleşmesinde ise sınıf mücadelesi belirleyici unsur görevini görecektir. Köleci toplumdaki, feodal topluma ve feodal toplumdaki, kapitalist topluma geçiş aşamasında da belirleyici unsur sınıf savaşları olmuştur.

SINIF'IN TARİHSEL SÜRECİ:

Toplumsal değişimin ana kaynağı inançlar ya da düşünceler değil, ekonomik etkilerdir. Tarih boyunca, toplumun üretim güçlerinde görülen değişim ve gelişmeye uygun olarak, insanların üretim ilişkileri, ekonomik ilişkileri de değişmiş ve gelişmiştir. Tarihi, sürecin en başından ilkel-komünal toplumlardan bu yana alacak olursak eğer, bu gözlemin doğruluğu somut bir biçimde karşımıza çıkacaktır. Karl Marx bu tarihsel gelişmeyi , toplumların geçtiği dört aşama ile açıklamıştır.

1-İLKEK KOMÜNAL TOPLUMLAR:

İlkel-Komünal dönemde, üretim yoktur ve insanlığın başlangıcı olarak baz alınır. İnsanlar daha çok avcılık, toplayıcılık yaparak hayatta kalırlar. Kolektif bir çalışma vardır, fiziksel olarak kuvvetli olanlar avcılık, boyu uzun olanlar toplayıcılık, daha yaşlı olanlar ise dağıtım ve yönetim işleriyle ilgilenirler. Kolektif mülkiyet üretim ilişkilerinin temelidir. Taş aletler ve daha sonra ortaya çıkan ok ve yay vahşi hayvanlara ve doğal unsurlara karşı savaşmalarını güçlendirmişti. İnsanlar hayatta kalmak için temel ihtiyaçlarını karşılarken kolektif bir biçimde çalışmak zorundalardı. Bu şekilde, açlıktan ölmeye, vahşi hayvanlara ya da komşu kabilelere karşı hayatta kalabiliyorlardı. Kolektif çalışma hem üretim araçlarının hem de ürünlerin ortak mülkiyetine yol açmıştı. Vahşi hayvanlara karşı kullanılan aletler dışında özel mülkiyet yoktu. Barınma alanları herkesin, yiyecekler ve giysiler de yine herkesindi. Yani kısaca özel mülkiyet sınırlı, sömürü yoktu ve sınıflar oluşmamıştı.

2-KÖLECI TOPLUMLAR:

Köleci toplumlar, insanlık tarihinde, ilk olarak Asya'da ve Afrika'da ortaya çıktılar. Söylemeliyiz ki toplumların üretim tarzı ve üretim ilişkileri tarihte hiçbir zaman anında bir değişim göstermemiştir, gelecekte de göstermeyecektir. İlkel-Komünal toplumların bağrında ortaya çıkan köle sahibi sömürücü sınıf güçlendikçe ve kölelik düzeni geliştikçe köleci toplum da kurulmuş oldu. İlkel-Komünal toplumlarda varolan anasoya dayalı toplum yerini yavaş yavaş atasoya bırakmıştır. Taş aletler yerini madeni aletlere bırakmış, hayvancılık, tarım ve bazı zanaatların ortaya çıktığı bu dönemde görülmüştür. Toplum, ilk olarak Köleci Toplumda sınıflara ayrılmış. Kölelerin çoğalmasıyla birlikte köle sahipleri (egemen sınıf) ve köleler (ezilen sınıf) arasında uzlaşmaz karşıtlık keskinleşmiş ve egemen

sınıf tarafından devlet kavramı, düzenli ordu kavramı oturtulmuştur. Devlet mekanizmasının sınıflı toplumlar da egemen sınıfın sömürü ve baskı aleti olarak kullanılmasına ilk olarak köleci toplumda başlanmıştır. Egemen sınıfın, üretim araçları ve köle kol emeği üzerindeki tam mülkiyetleri, köleci üretim ilişkilerinin temelini oluşturmuştur. Zanaatçılık, genel kural olarak, özgür yurttaşlar tarafından yapılır, ama özellikle en fazla emek isteyen işler, kölelere yaptırılırdı. Bu dönemde görkemli yapılar, Asya ve Afrika devletlerinde su depoları, barajlar ve yatak değiştiren kanallarla yapılan sulama sistemleri "ilerlemelerin" başında gelmiş. Silahlar da gelişmiş; savaşlarda savaş arabaları, koçbaşları kullanılmış. Deniz ticaretinin ilerlemesinden dolayı savaş gemileri mancınıklarla donatılmıştı. Para bu dönemde ortaya çıkmış ilkel-komünal toplumdaki takas yöntemi yerini ilk başlarda bakır, demir, altın ve en yaygın olarak gümüşe bırakmıştı. Ticaretin gelişmesi, üretime katılmayan ve metallerin değişmesi için kent kent dolaşan tacirleri ortaya çıkartmıştı. Sınıflı toplumun ortaya çıkışı tarihi acımasız bir sınıf savaşımının tarihi haline getirdi. Gelecekteki toplumlarda da olacağı gibi, Köleci toplumların tarihi de kölelerin (ezilen sınıf) ve köle sahiplerinin (egemen sınıf) savaşımaları ile doludur.

3-FEODAL TOPLUMLAR:

Nasıl ki köleci ilişkiler, ilkel topluluğun bağrında ortaya çıktıysa; ilk feodal ilişkiler de kölelik düzeninin bağrında doğmuştur. Kolonluğun gelişmesi, köleci üretim biçiminin bunalımını haber veren bir belirtidir. Büyük toprak mülkiyeti, küçük köylü işletmelerinin hemen hepsini yutmuştur. Feodal ilişkilerin olgunlaşması ile, köylülerin ve zanaatçıların emeğinin ürünlerini kendine maletmenin aracı olarak, toprak rantının özel koşulları gibi üretim biçiminin kendine özgü olan ana çizgileri, özellikle toprak mülkiyetinin karakteristik özellikleri açıklık kazanmıştır. Bu çağın en başta gelen üretim aracı olan toprak, yalnız senyörlerin elindeydi. Özgür köylüler tarafından-

dan işlenen parçalar ancak seyrek rastlanan bir istisnayı oluşturuyorlardı. Ezilen sınıfın yaşam koşulları öyle zorlayıcıydı ki genel kural, yeniden ekmek ve senyöre olan yükümlülükler çerçevesinde kendilerine ayrılan tahıldan yoksun kalmışlardır.

Senyörün köylü ve köle emeğine el koyarak edindiği artı ürünse feodal rantı oluşturmuştur. Feodal toplumlarda üretimin nesnel amacı senyörler için oluşan ranttı. Aileden kalma mal, rantın egemen sınıf tarafından toplanmasına uyarlanmış düzenlemeydi. Egemen sınıf çoğu zaman köylülerin elinden en temel, en zorunlu ürünleri alıp onları yoksulluğa sürüklemişti. Egemen sınıfın temel gelir kaynağı, köylülerin ve zanaatkarların aşırı ölçüde sömürülmesidir. Bütün sınıflı toplumlarda olduğu gibi sömürü düzeyi durmadan yükselmeye gitmiştir.

Nüfusun büyük çoğunluğunun kaderi de azınlık olan egemen sınıfın elindeydi. Bu egemen sınıf ve ezilen sınıfın uzlaşmaz karşıtlığını belirliyordu. Egemen sınıf, süreç ilerledikçe, kalabalık bir şekilde ticaret yapmak için pazarları kullanmaya başlamıştı. Egemen sınıf tarafından baskı gören ezilen sınıfsa yavaşça kırları terkedip zanaatçılığın yoğun olduğu, ticaret merkezi kasabalara yerleşmeye başlamıştır. Pazarlara tacirler girmiş, zanaatçıların ürünlerini satın alıp farklı merkezi yerlerde satmaya başlamışlardır. Bu dönemde zanaatçıların örgütlü olduğu Loncalar ortaya çıkmış; Loncalar askeri bir yapı gibi örgütlenmiş, savaş sırasında şefler tarafından komuta edilebilecek askeri birimleri oluşturulmuştur.

Meta-para ilişkilerinin gelişmesi sonucu toplumsal değişme, egemen sınıfı ve siyasi iktidar biçiminde değişimi de zorunlu kılmıştır. Özellikle Fransa'da değişen dinamikler de zanaatçıların, tacirlerin (burjuvazi) genel olarak içeride güvenli ve sağlam bir ticaret yolu kurduğu için kentlilerin büyük etkisi olmuştur. Krallık, egemen sınıfın (feodaller) çıkarlarının sözcüsü görevini görse de, tüccarlar (burjuvazi) için

kentlerde ticareti ve imalatı korumakta yarar görmüştür.

Bunlarla beraber feodal toplumlarda din çok önemli bir rol oynamıştır. Egemen sınıf (feodaller), emekçi yığınların üzerindeki egemenliğini sürekli kılmak ve onları bu dünyadaki nimetlerden uzak tutmak için dini amansız bir şekilde kullanmaktan kaçınmayarak emekçi yığınları sefaletle sürüklemeyi hem iktisadi sömürü, hem siyasal kölelik, hem de ideoloji üzerinden

yapmıştır. Batı'da Kilisenin emirleri sonucu, biraz daha Doğu'da "Cihat" adı altında, seferler örgütlenmiş, farklı milletlerin toprakları sömürgeleştirilmeye başlanmıştır.

Sanayi Devrimi'nden sonra ortaya çıkan, makine emeğinin sonucundaysa sanayi ürünlerinin fiyatlarının sürekli ucuzlaması yüzünden, el emeğine dayalı eski el işi sisteminin yıkılması gerçekleşmiştir. Büyük sanayicinin, el emeğinin yerini aldığı her yerde Sanayi Devrimi, burjuvazinin servetini ve gücünü en yüksek düzeye ulaştırmıştır. Bunun olduğu her yerde sonuç; burjuvazinin siyasal gücü ele geçirmesi ve o güne kadarki egemen sınıfları, lonca ustalarını ve bunların her ikisini de temsil eden mutlak monarşiyi tasfiye etmesi olmuştur.

4-KAPİTALİST TOPLUMLAR:

Feodalizmin üretim ilişkileri, serf köylülerin özgür olmayan emeğinin düşük üretkenliği ve lonca kısıtlamaları üretici güçlerin gelişmesine ayak bağı olmuştur. S erf köylülerin ayaklanmaları, feodal düzeni sarsmış ve serflikin ortadan kaldırılmasına yol açmıştır. Feodalizmi yıkmaya mücadelesinin başına burjuvazi geçmiş; köylülerin feodal beylere karşı mücadelesinden iktidarı eline geçirmek için

yararlanmıştır. Burjuva devrimleri, feodal düzeni ortadan kaldırarak kapitalizmin egemenliğini kurmuş, üretici güçlerin gelişmesinin yolunu açmıştır.

Feodalizmin tasviye edilmesiyle aslında iki yeni sınıfı keskinleştirmiştir; burjuvazi (egemen sınıf) ve proletarya (ezilen sınıf). Bu düzende üretim ilişkilerinin temeli, üretim araçları üzerindeki kapitalist mülkiyettir. Üreticiler üzerinde özel mülkiyet yoktur. Kapitalist toplumlarda, ezilen sınıf kişisel kölelikten kurtulmuş fakat iktisadi kölelik dönemi başlamıştır. Yani bir burjuva, bir işçiyi öldüremez veya satamaz fakat işçi üretim araçları üzerinde hak sahibi olmadığı için temel ihtiyaçlarını karşılamak ve en azından açlıktan ölmemek için emeğini patrona kiralamak zorundadır. Ezilen sınıf serflikten kurtulmakla beraber ücretli köleye dönüşmüştür; artık emeğine kirayalacağı kişiyi seçme "özgürlüğüne" sahiptir.

Bir yandan da işçi ile patron arasındaki uçurumun derinleşmesiyle kapitalist toplumlarda büyük burjuvanın, üretilen ürünün fiyatını daha da ucuzlaştırırken, üretimi teknoloji sayesinde çoğaltması, iş yapamayan orta ve küçük burjuvaların yoksullaşarak işçi sınıfı saflarına geçiş yapmasına sebep olur. Bu çelişkiyi kapitalistin kendisi de çözemez.

Üretim güçlerinin niteliğiyle üretim ilişkileri arasındaki bu uzlaşması olanaksız çelişkiler, dönem dönem patlak veren fazla üretim krizleri sırasında açıkça kendini gösterir. Yığınları yıkıma uğratmaları yüzünden yeterince alıcı bulamayan kapitalistler, ürünleri yakmak, mamul malları yoketmek, üretimi durdurmak, üretim güçlerini tahrip etmek zorunda kalırlar ve bu durum meta azlığından değil; fazla meta üretildiğinden dolayı milyonlarca insanın işsizlik ve açlıktan acı çektikleri sırada olur çünkü bu düzende üretim ihtiyaca göre değil; kâr marjı endeksli üretilir. Yani bu örneklendirsek; kanser ilacı hesaplanan kâr marjının altında kalırsa, kanser hastaları için ilaç üretilmeyeceği anlamına da gelir.

YENİ ÜLKE DERGİSİ'NE ABONE OL, DESTEK OL.

**BASILI DERGİ ABONELİĞİ 180TL
(YILLIK)**

**DİJİTAL DERGİ ABONELİĞİ 120TL
(YILLIK)**

KARL MARX

